

**UJEDINJENE
NACIJE**

Međunarodni sud za krivično
gonjenje osoba odgovornih za
teška kršenja međunarodnog
humanitarnog prava počinjena
na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-95-5/18-T
Datum: 26. februar 2013.
Original: engleski

PRED PRETRESNIM VIJEĆEM

U sastavu: sudija O-Gon Kwon, predsjedavajući
sudija Howard Morrison
sudija Melville Baird
sudija Flavia Lattanzi, rezervni sudija

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 26. februar 2013.

TUŽILAC

protiv

RADOVANA KARADŽIĆA

JAVNO

**ODLUKA PO ZAHTJEVU OPTUŽENOG ZA IZDAVANJE NALOGA
SUBPOENA FIKRETU ABDIĆU**

Tužilaštvo

g. Alan Tieger
gđa Hildegard Uertz-Retzlaff

Optuženi

g. Radovan Karadžić

Branilac u pripravnosti

g. Richard Harvey

Prijevod

OVO PRETRESNO VIJEĆE Međunarodnog suda za krivično gonjenje osoba odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Međunarodni sud) rješava po "Zahtjevu za izdavanje naloga *subpoena* Fikretu Abdiću", koji je optuženi podnio 6. februara 2013. (dalje u tekstu: Zahtjev) i ovim donosi odluku s tim u vezi.

I. Proceduralni kontekst i argumentacija

1. Ovim Zahtjevom optuženi traži od Vijeća da, na osnovu pravila 54 Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik), izda nalog *subpoena* kojim bi se primoralo Fikreta Abdića da svjedoči na suđenju optuženom 29. maja 2013., ili nekog drugog dana poslije toga, u skladu s nalogom Vijeća.¹ Optuženi tvrdi da bi Abdić, kao predstavnik Stranke demokratske akcije (SDA) u Predsjedništvu Bosne i Hercegovine, mogao da svjedoči o više pitanja koja su relevantna i neophodna za njegov predmet, a obuhvataju: (1) sastanke SDA u razdoblju neposredno pred rat; (2) diskusiju o prijedlozima i sporazumima koje je postizao s optuženim u svrhu izbjegavanja rata, obezbjeđenja slobode kretanja, krivičnog gonjenja osoba koje su prekršile zakone ratovanja, kao i slobodnog prolaza humanitarnih konvoja; (3) njegove razgovore s Ratkom Mladićem i Milosavom Gagovićem tokom kojih su oni "u dobroj vjeri nastojali riješiti probleme i izbjeći civilne žrtve u Sarajevu"; i (4) sastanke vodstva bosanskih Srba i Abdića, na kojima ne optuženi iskazao voljnost da saraduje i radi s predstavnicima bosanskih Muslimana.²

2. U Zahtjevu optuženi tvrdi da je Abdićevo svjedočenje neophodno za njegovu odbranu, budući da pobija tvrdnju da su optuženi i bosanski Srbi "željeli rat kako bi mogli da protjeraju Muslimane s područja gdje su Srbi bili u većini" i pokazuje da je optuženi imao istinsku želju da "saraduje s licima iz svih etničkih grupa i da poštuje njihova prava uključujući pravo na stanovanje i kretanje".³ Optuženi tvrdi da informacije koje će Abdić dostaviti ne mogu pribaviti drugim sredstvima zato što je on imao lične kontakte s optuženim, Mladićem i drugim vođama Republike Srpske (dalje u

¹ Zahtjev, par. 1, 13.

² Zahtjev, par. 6-10, 12.

³ Zahtjev, par. 10-11.

Prijevod

tekstu: RS), kao i da bi njegovo svjedočenje “imalo veći kredibilitet” od svjedočenja svjedokâ iz RS.⁴ Optuženi dalje tvrdi da je Abdić jedini lider SDA koji bi mogao da svjedoči o događajima unutar SDA i Predsjedništva bosanskih Muslimana, budući da su druge vođe “kategorički odbili da svjedoče”.⁵

3. Optuženi tvrdi da je preduzeo razumne napore da privoli Abdića na dobrovoljnu saradnju, ali da u tome nije bio uspješan.⁶ U prilog tome, optuženi prilaže potkrepljujuću deklaraciju svog pravnog savjetnika, u kojoj se u glavnim crtama navode pokušaji da dobije Abdićevu saglasnost da se s njim obavi razgovor i da svjedoči kao svjedok u ovom predmetu.⁷

4. Dana 6. februara 2013, Tužilaštvo je *e-mail* porukom reklo da neće odgovarati na Zahtjev.

II. Mjerodavno pravo

5. Pravilo 54 Pravilnika nalaže da Pretresno vijeće može da izda nalog *subpoena* kada je "potreb [an] za vršenje istrage ili pripremu i vođenje suđenja". Nalog *subpoena* se smatra "potrebim" u svrhu pravila 54 kada je pokazana legitimna forenzička svrha za dobijanje informacija:

Podnosilac zahtjeva [...] za nalog *subpoena* morao bi pokazati razumnu osnovu za svoje vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da joj potencijalni svjedok pruži informacije koje će joj bitno pomoći u izvođenju dokaza u vezi sa jasno definisanim pitanjima koja se odnose na predstojeće suđenje.⁸

6. Kako bi se ispunila obaveza legitimne forenzičke svrhe, podnosilac zahtjeva će možda trebati pružiti informacije o faktorima kao što su funkcija koju je potencijalni svjedok vršio u vrijeme događaja o kojima je riječ, eventualni odnos koji bi svjedok imao s optuženim, i svaku mogućnost koju je svjedok eventualno imao da posmatra te

⁴ Zahtjev, par. 11.

⁵ Zahtjev, par. 11.

⁶ Zahtjev, par. 4.

⁷ Zahtjev, par. 4-5, Dodatak A. Vijeće napominje da se paragraf 5 Zahtjeva pogrešno odnosi na premijera Panića.

⁸ *Tužilac protiv Krstića*, predmet br. IT-98-33-A, Odluka po molbi da se izdaju subpoenae, 1. juli 2003. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Krstić*), par. 10; *Tužilac protiv Halilovića*, predmet br. IT-01-48-AR73, Odluka u vezi sa izdavanjem naloga *subpoena*, 21. juni 2004. (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Halilović*), par. 6; *Tužilac protiv Slobodana Miloševića*, predmet br. IT-02-54-T, Odluka po Zahtevu dodeljenih branilaca da Tony Blair i Gerhard Schröder svedoče i da se sa njima pre svedočenja obavi razgovor, 9. decembar 2005. godine (dalje u tekstu: Odluka u predmetu *Milošević*), par. 38.

Prijevod

dogadaje, kao i sve izjave u vezi s tim događajima koje je svjedok dao tužilaštvu ili nekom drugom.⁹

7. Čak iako se Pretresno vijeće uvjeri da je podnosilac zahtjeva ispunio obavezu legitimne svrhe, izdavanje naloga *subpoena* može biti neprimjereno ukoliko je do tih informacija moguće doći drugim sredstvima.¹⁰ Konačno, podnosilac zahtjeva mora pokazati da je učinio razumne pokušaje da obezbijedi dobrovoljnu saradnju potencijalnih svjedoka i da u tome nije bio uspješan.¹¹

8. Odluka da se izda nalog *subpoena* ne smije se donijeti olako jer ona za sobom povlači upotrebu prisilnih mjera i može dovesti do nametanja krivičnih sankcija.¹² Stoga je diskreciono pravo Pretresnog vijeća da izda naloge *subpoena* potrebno kako bi se obezbijedilo da se mehanizam prinude naloga *subpoena* ne zloupotrijebi i/ili iskoristi kao taktika tokom suđenja.¹³ U suštini, nalog *subpoena* treba smatrati metodom posljednjeg sredstva.¹⁴

III: Diskusija

9. Prije svega, Vijeće zaključuje da je optuženi uložio razumne napore da obezbijedi dobrovoljnu saradnju Abdića, ali da u tome nije bio uspješan.¹⁵

10. Kao što je gore navedeno, kako bi se ispunio neophodni uslov za izdavanje naloga *subpoena*, podnosilac zahtjeva mora pokazati razumnu osnovu za vjerovanje da postoji velika vjerovatnost da će mu potencijalni svjedok pružiti informacije koje će mu

⁹ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Krstić*, par. 11; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 40.

¹⁰ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 7; Odluka u predmetu *Milošević*, par. 41.

¹¹ *Tužilac protiv Perišića*, predmet br. IT-04-81-T, Odluka po Zahtevu tužilaštva za izdavanje naloga *subpoena ad testificandum*, 11. februar 2009. godine, par. 7; *Tužilac protiv Simbe*, predmet br. ICTR-01-76-T, Odluka po Zahtevu odbrane za izdavanje naloga *subpoena* svjedoku SHB, 7. februar 2005. godine, par. 3.

¹² Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6; *Tužilac protiv Brđanina i Talića*, predmet br. IT-99-36-AR73.9, Odluka po interlokutornoj žalbi, 11. decembar 2002., par. 31.

¹³ Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6, 10.

¹⁴ *V. Tužilac protiv Martića*, predmet br. IT-95-11-PT, Odluka po Dodatnom podnesku tužilaštva u vezi sa zahtevom tužilaštva od 3. juna 2005. za izdavanje naloga *subpoena*, 16. septembar 2005. godine, par. 12. "Takve mere [nalog *subpoena*] treba primjenjivati oprezno i samo ako na raspolaganju ne stoje druge, manje nametljive mere, koje bi verovatno obezbjedile efekat koji datom merom pokušava da se postigne".

¹⁵ *V. Zahtjev*, par. 4-5, Dodatak A.

Prijevod

bitno pomoći u utvrđivanju dokaza u vezi s jasno definisanim pitanjima koja se odnose na njegovo suđenje.¹⁶ Vijeće smatra da je Abdićevo svjedočenje relevantno za sastanke optuženog i pregovore s predstavnicima bosanskih Muslimana u periodu koji je prethodio ratu, kao i tokom rata, i da bi moglo da bude relevantno za navodni udruženi zločinački poduhvat čiji je cilj bio permanentno uklanjanje bosanskih Muslimana i bosanskih Hrvata s teritorija za koje se tvrdilo da pripadaju bosanskim Srbima. Prema tome, Vijeće zaključuje da se informacije koje se traže od Abdića odnose na jasno definisana pitanja relevantna za predmet optuženog.

11. Vijeće prvo napominje da informacije tražene izdavanjem naloga *subpoena* moraju da budu "suštinski korisne", a ne da se smatraju tek korisnima ili od neke pomoći.¹⁷ Drugim riječima, informacije moraju da budu "od suštinske ili znatne pomoći" optuženom u vezi s jasno definisanim pitanjem relevantnim za suđenje.¹⁸ Vijeće je uputilo optuženog da, što se tiče nalogâ *subpoena*, napravi "ozbiljnu procjenu o značaju predloženog svjedočenja, da li informacije koje svjedok može iznijeti mogu *suštinski* pomoći njegovoj tezi u vezi s relevantnim pitanjima, da li su *nužne* za vođenje suđenja i da li ih je moguće dobiti drugim sredstvima".¹⁹

12. Većina informacija koje optuženi traži od Abdića su generalno slične dokumentarnim dokazima koji su već u spisu, a odnose se na Abdićev položaj i ulogu u sukobu.²⁰ Osim toga, optuženi tvrdi da je Abdić bio jedini vođa SDA koji bi mogao da svjedoči o događajima u stranci i u Predsjedništvu bosanskih Muslimana, budući da su druge vođe "kategorički odbili da svjedoče".²¹ Vijeće ne raspolaže informacijama kojima bi poduprlo ovu tvrdnju. Optuženi treba istražiti da li bi druga lica mogla dati

¹⁶ Odluka u predmetu *Krstić*, par. 10; Odluka u predmetu *Halilović*, par. 6. V. takođe Odluka u predmetu *Milošević*, par. 38.

¹⁷ Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39, [naglasak u originalnom tekstu].

¹⁸ V. Odluka u predmetu *Milošević*, par. 39, gdje se poziva na Odluku u predmetu *Krstić*, par. 11.

¹⁹ Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* Naseru Oriću, 11. januar 2013., par. 17.

²⁰ V. na primjer Milosav Gagović, T. 31878, 31894, 31910-31911, 31915, 21919-31920 (15. januar 2013); Vitomil Žepinić, T. 33611 (13. februar 2013); KDZ446, P29, T.21012-21013, 21061, Herbert Okun, T.1582-1583; 1607-1608 (26. april 2010); Charles Kirudja, T. 21369-21370 (11. novembar 2011); Colm Doyle, P918, T. 25295 (26. avgust 2003.); Momčilo Mandić, T.4546 (6. juli 2010).

²¹ Zahtjev, par. 11.

Prijevod

slične informacije relevantne za njegovu odbranu i tako izbjeći potrebu da se Abdiću izda nalog *subpoena*.²²

13. Optuženi takođe upućuje na lične kontakte Abdića i Mladića, međutim, s tim u vezi Vijeće primjećuje da je više presretnutih razgovora između Mladića i Abdića u ovom predmetu već uvršteno u spis.²³ Optuženi takođe uopšteno upućuje na kontakte i sastanke Abdića s vodstvom RS i tvrdi da bi njegovo svjedočenje "imalo veći kredibilitet od svjedočenja svjedoka iz Republike Srpske".²⁴ Sama ova tvrdnja nije dovoljna da negira zaključak da se predloženo Abdićevo svjedočenje može pribaviti drugim sredstvima i da optuženi treba da istraži druge opcije prije nego što zatraži izdavanje naloga *subpoena* za Abdića.²⁵ Prema tome, Vijeće zaključuje da u ovom slučaju kriterijumi za izdavanje *subpoene* nisu ispunjeni.

14. Vijeće neprekidno podsjeća optuženog da se nalozi *subpoena* neće izdavati olako i da njihovu upotrebu treba ograničiti i koristiti ih štedljivo kao metod posljednjeg sredstva za pribavljanje informacija koje su i u pravnom i činjeničnom smislu relevantne i potrebne za njegov predmet.²⁶ Vijeće zaključuje da optuženi ne obraća pažnju na to uputstvo i naglašava da traženje naloga *subpoena* za tako mnogo svjedoka ne predstavlja primjereno odnosno valjano korištenje njegovih resursa i vremena vijeća.

IV. Dispozitiv

15. Shodno tome, Vijeće na osnovu pravila 54 Pravilnika ovim **ODBIJA** Zahtjev.

²² V. Odluka po Zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* Ranku Mijiću, 11. januar 2013., par. 10.

²³ V. P5663, P5662, P5656 i P2236.

²⁴ Zahtjev, par. 11.

²⁵ V. Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* ambasadoru Hallu, 11. januar 2013., (dalje u tekstu: Odluka u vezi sa *subpoenom* za ambasadora Halla), par. 19.

²⁶ Odluka po zahtjevu optuženog za izdavanje naloga *subpoena* Ranku Mijiću, 11. januar 2013, par. 11; Odluka u vezi sa *subpoenom* za ambasadora Halla, par. 21.

Prijevod

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je mjerodavan tekst na engleskom.

/potpis na originalu/
sudija O-Gon Kwon,
predsjedavajući

Dana 26. februara 2013.
U Haagu,
Nizozemska

[pečat Međunarodnog suda]